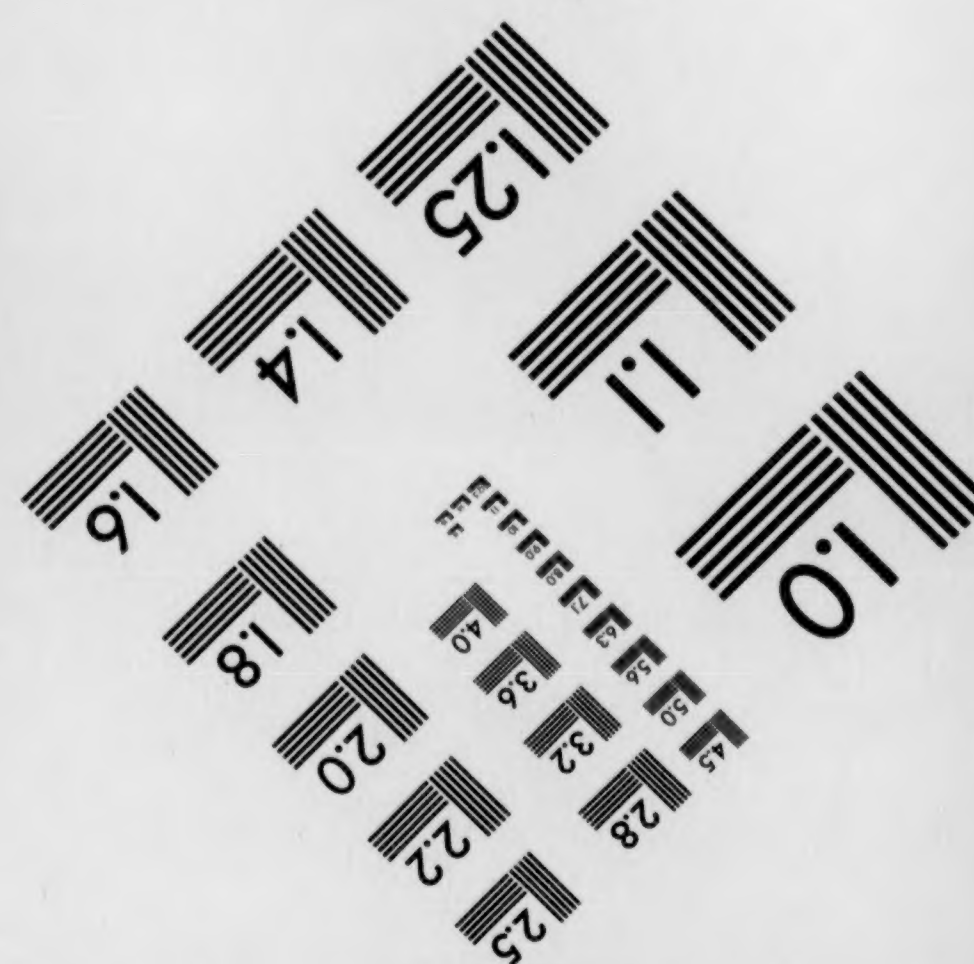
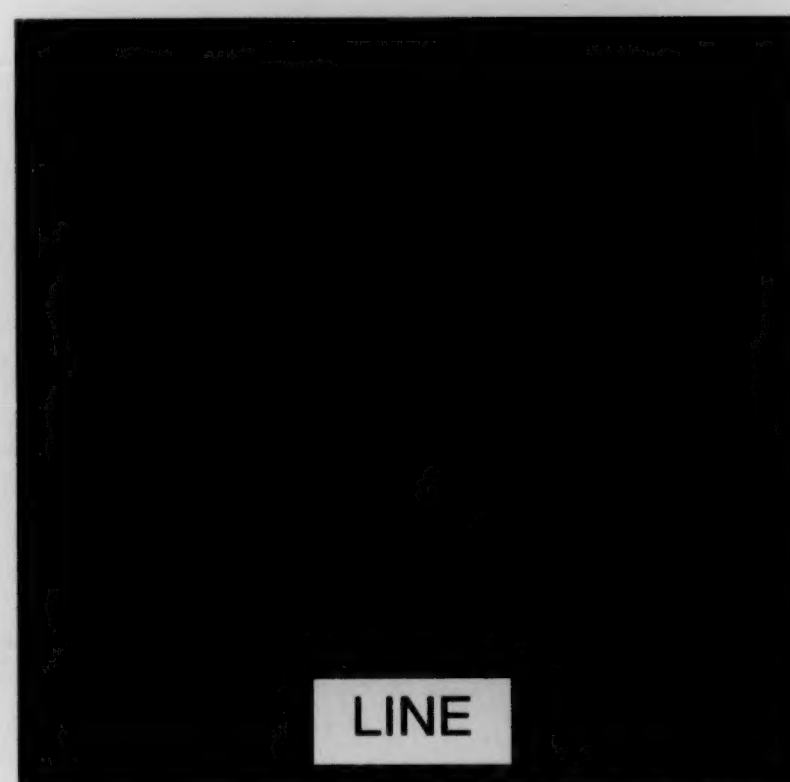
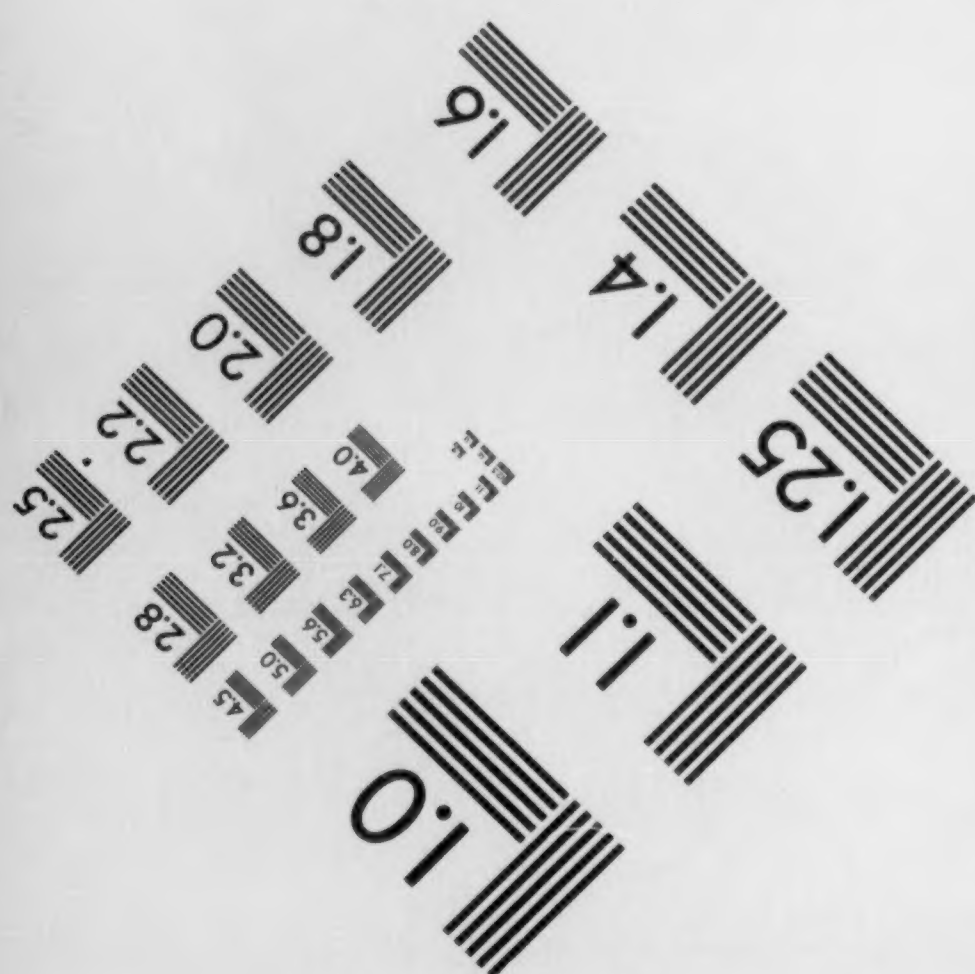
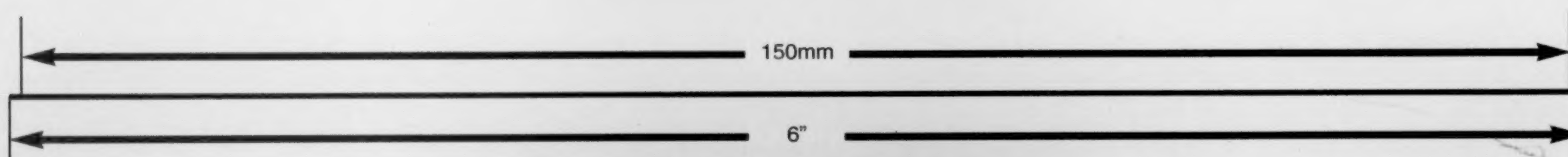
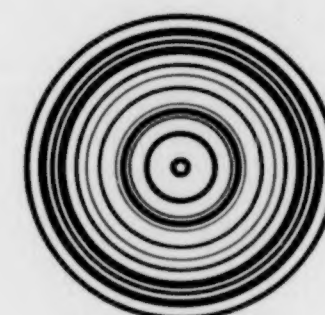
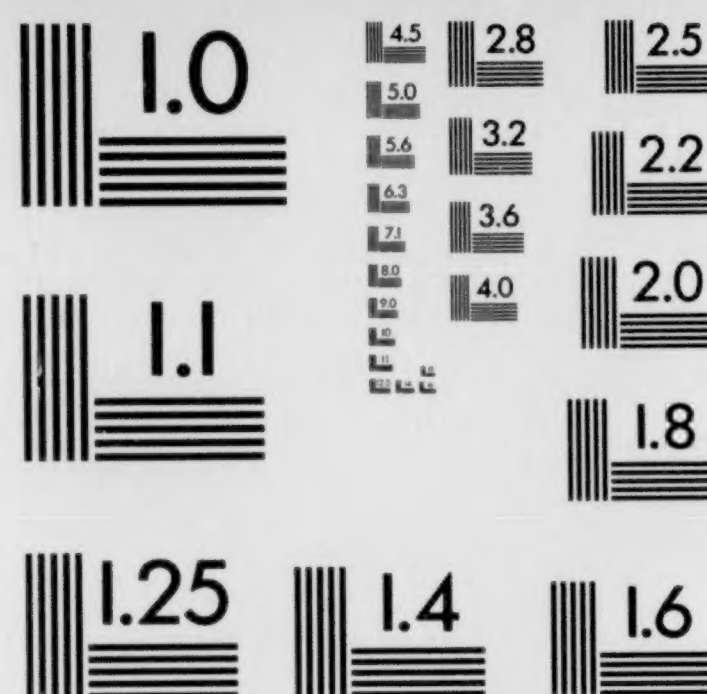
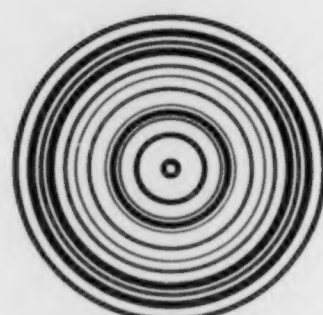
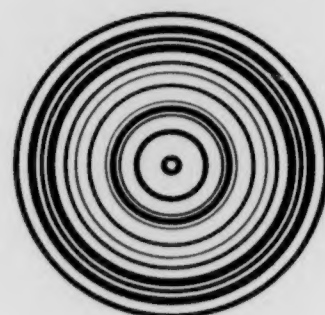
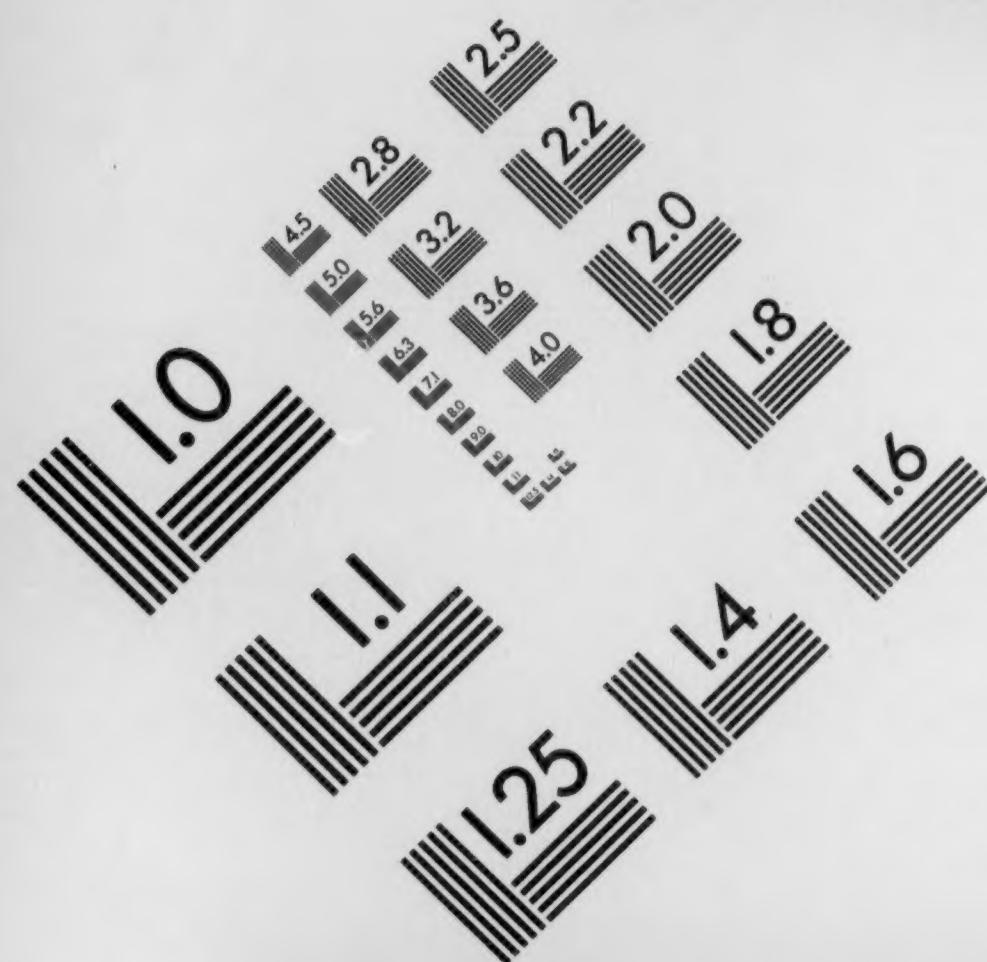

START

CONTROL TEST TARGET for Kodak Quality Monitoring

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww Xx Yy Zz

Aa Bb Cc Dd Ee Ff Gg Hh Ii Jj Kk Ll Mm Nn Oo Pp Qq Rr Ss Tt Uu Vv Ww

Note: This target is intended for routine quality control checking and uniformity.

It is not to be used for certification of meeting any ANSI or ISO Standards for image quality requirements.

Note: To record background density, use a blank sheet of white paper.

Document Imaging
EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York 14650
1-800-232-8811

DOCUMENT
IMAGING

THE DEANBURY
MAGAZINE

Microfilmed 2005
By the
Center for Jewish History

For
YIVO Institute
For Jewish Research

NEW YORK, NY

Reproduction may not be made
without permission.

YIDDISH DRAMA

PRESERVATION

PROJECT

YIVO
LIBRARY

REEL

Y-2005-1897.15

Rouz, Dzshein.
Hinter di kulisen :
eynakter.
[New York], 1918.

BIBLIOGRAPHIC RECORD TARGET
YIVO INSTITUTE FOR JEWISH RESEARCH

Master negative Storage Number Y-2005-1897.15

Hinter di kulisen : eynakter / fun Dzshein Rouz.
[New York] : M.N. Meyzel, 1918.
48 p. ; 19 cm.

1. Yiddish drama.--lcsh
I. United States-New York-New York

ID : NXYH02-B2078 CC: 9114 DCF: [HBR]
CALL #: /82613

Reduction ratio X 10.0

הינטער די קוליסען

איינאקטער

פון

דזשעין ראז

354

פרייז 20 סענט

מאקס נ. מייזער

אידישער פערלאג פאר
ליטעראטור און וויסענשאפט

1918

8/82613

הינמער די קולייםען

8/82613

פון
דזשעין ראז

Feb 2 9855

פארווארט.

הסכמות האבען זייער פלאץ אויף תורה אָדער מוסרספרים, אויף א ליטעראריש ווערק זיינען זיי איבעריג. אויב א ווערק פון ליטעראטור קען זיך אליין אויף די פיס ניט האלטען, זיינען נוצלאז אלע אונטערשפארערס.

איך שרייב דאס איצטיגע פארווארט, כדי מקיים צו זיין די מצוה פון ליטערארישער הכנסת אורחים און צוליעב איינע אָדער צוויי פערזענליכע אדער זייטיגע בעמערקונגען.

מאדאם דזשעין ראז, די פערפאסערין פון די איצטיגע איין-אקטערס, איז גוט בעקאנט אין די קרייזען פון אונזערע דרא-מאטישע פערזאנען. זי איז אויך בעקאנט אין אונזערע ענגערע ליטערארישע קרייזען. פאר'ן ברייטען עולם און אפילו פאר אונ-זער ברייטערער ליטערארישער קאלאניע וועט זי מעגליך אויסוויי-זען א פנים חדשות. דאך שרייבט זי שוין זייט אייניגע יאָהר. די מייסטע איין-אקטערס וואס ערשיינען אין איצטיגען בוך, זיי-נען שוין געווען געדרוקט פריער אין דער „פרייער ארבייטער שטימע“. דער איין-אקטער פון קינדערשען לעבען, „דאס גע-פינס“, איז פאר א פאָר חדשים ערשינען אין „דער אידישער קינדער וועלט“.

מאדאם ראז האָט איהר לעבען לאנג זיך אינטערעסירט מיט'ן טעאטער, איבערהויפט מיט'ן אידישען, און עס גוט בעאָב-אכטעט. דאָס ערקלערט ווארום גאנצע דריי פון די איצטיגע איין-אקטערס זיינען פון טעאטער-לעבען. דער קענער פון דער אידישער טעאטער-וועלט וועט גלייך דערזעהן, אז ער האָט דאָ צו טאָן מיט א מענטשען, וואס האָט מיט א קלוג-הומאָריס-טיש אויג ניט נאָר צוגעקוקט, וואס עס טהוט זיך ביי אונז א ויף דער ביהנע נאָר אויך אריינגעדונגען הינטער-די-קוליסען. אין א געוויסען הינזיכט זיינען ביי אונז די איצטיגע פיעסלעך

COPYRIGHT BY
JANE ROSE
New York, 1918
All rights Reserved

א נייע ערשיינונג. אין דער אייראפעאישער ליטעראטור איז די מאד-
ניער פון בעהאנדלען דאס פאמיליען לעבען מיט א געוויסער קאלט-
בלוטניגער, לייכטגראציעזער, גרויסשטאדטיגער לאכעדיגקייט
קיין נייעס נישט. אויך איז דאָרט קיין נייעס נישט, אז די ליטערא-
טור זאל זיך אליין נעמען אויפ'ן צימבעל. אין אייראפא האָט
זיך דורך דעם געבילדעט א נייער מין שפילעוודיגקייט, יענער
בעזונדערער הומאָר וואָס שוימט ארויס פון דער לייכטער מישונג
פון ליטעראטור מיט לייעבע. (א נוסעך ביישפיעל איז שניצלער'ס
„ליטעראטור“).

די איצטיגע איין-אקטערס, אויב זיי שלאָגען נישט אָן קיין
נייעס טאָן אין דער אידישער דראמאטישער ליטעראטור, טראָגען
זיי אָבער אין איהר אריין א הויך פון ע פ ע ס ברייטערעס, א
וואונק אויף ע פ ע ס זאָרגלאָזעס, אן אַנצוהערעניש אויף א נייער
שפילעוודיגקייט.

„מיט א מאן א קריטיקער“, זאָגט די פרוי פון'ם „קריטיקער“,
„איז מען אבסאָלוט זיכער; ער איז שטענדיג פערנומען מיט
יענעם קורצזיכטיגקייט.“ אומזיסט וועט איהר אזא אפאָריום,
אזא לייכטביטערליכען שפאס זוכען אין אנדערע אידישע ווערק.

מאדאם ראז'ס שרייבען איז ווי פון א ווינקעל ארויז.

קוועלט ארויס פון א טיילווייז אייגענטליכען לעבענס-בליק.

און דאָס נישט דעם איצטיגען ווערק א בעזונדערע שאטירונג.
עס איז א בליק פון דער זייט. עס איז א סאָלאַנעזאנג, וואָס קלינגט
ביי דער זייט פון א באַראל.

איבערהויפט דארף דאָס איצטיגע בוך קריעגען א ווארימען
קבלת פנים ביי אונזערע דראמאטישע פערזאנען. קיינער פיהלט
נישט אזוי די אַרימקייט פון אונזער ליטעראטור אין איין-אקטערס,
וואָל זאָלען זיין פאסיג צו שפיעלען, ווי די דאָזיגע פערזאנען.

יואל ענטזין.

25טען מערץ, 1918.

פערזאנען.

לוברין. — א יונגער אידישער שרייבער.

פאַרשטאדט. — א הויפט-אַקטיאָר און דירעקטאָר פון א אידיש
טהעאטער.

עממא, רוזאָו, הערר און מאדאם שטאַבע. — אַקטיאָרען.

די האַנדלונג קומט פאר אויף דער ביחנע אין פארשטאדט'ס
טהעאטער. צייט: א ווינטער פריחמאָרגען. די ביחנע איז
אויסגעשטאַט אויסערגעוועהנליך רייך. מירען רעכטס און
לינקס. דעם סופליאָר'ס קאַסען שמעקט אויף זיין געוועהנ-
ליכען פלאץ. א פרעהליכער פייער ברענט אין קאַמין.

פאַרשטאדט, פופציג יאָר אַלמ, הויך און דיק. זיין
פעטער, רויטער האַלז הענגט אריבער דעם וויסען נידעריגען
קאַלנער. זיין געזיכט איז פול און גלאַט. זיינע אויגען, גרוי-
סע, אַרויסגעשטאַרשעטע, קוקען מיט פעראכטונג אויף די
ארומיגע. זיין יונגע, לייכטע האַלטונג איז עטוואס אָנגעד-
שמרענגט. זיין אנצוג איז רייך און נאָך דער לעצטער מאָדע.
ער שפאצירט ארום איבער דער ביחנע, בלייבט שמעקן בייס
קאַמין, ווארפט אַריין דעם פערלאָשענעם סיגאר אין פייער
און פעררויכערט א פרישען.

עממא.

קומט אריין פון לינקס. זי איז יונג, שעהן און לעבענס-לוסטיג.
 פראגט א געשמאקפולען ווינטער-אנצוג.
 גוד מאַרנינג, מר. פאַרשטאדט!
 פאַרשטאדט.

געהט צו איהר מיט אויסגעשמרעקטע ארעמס.
 גוד מאַרנינג, גוד מאַרנינג, עממא, ווארום אזוי שפעט?
 עממא.

זיך ארוסקוקענדיג.
 זייט איהר אליין?
 פאַרשטאדט.

וועמען נאך דארפסטו?
 עממא.

איהר האָט מיר געהייסען קומען היינט פריה צו פראָבע. האָב איך
 געדענקט, אז אלע אקטיאָרען וועלען דאָ זיין.
 פאַרשטאדט.

קוקט אויס'ן זייגער.
 האָלב נאָך אַכט, און איך האָב דיך געבעטען קומען אום אַכט. דו
 ווייסט דאָך, ווי איך האָב ליעב פינקטליכקייט.

ער געהט ביי איהר צו די טוף און העלפט איהר אויסטשאַן דעם
 מאַנטעל, וויל ארוםערנעהמען איהר הוט.
 עממא.

ניין, ניין.

פאַרשטאדט.

גוט איהר א קניפ אין באק.

נאָך שעהנער, ווי דו ביזט, ווילסטו זיין, עה?
 עממא.

בעטראַכט דאָס צימער.

ווי פראכטפאָל שעהן דאָ איז!

פאַרשטאדט.

איז שעהן? דאָס איז דאָך פאר דער מאָרנענדיגער פאַרשטע-
לונג.

עממא.

לוברין האָט עס שוין געזעהן?

פאַרשטאדט.

ניין. אָבער פאר איהם אַרט מיך וועניג. אז דו שפיעלסט, דארף
אַלעס זיין „איי וואָן!“ דו ווייסט דאָך, אז פאר דיר איז מיר קיין
זאך ניט צו שווער.

עממא.

איך האָב געדענקט, אז איהר זייט ברוגז, פאר וואס איך בין מיט
איך ניט אויסגעפאָהרען נעכטען ביי נאכט.

פאַרשטאדט.

דאָס איז א בעזונדערע זאך. פאר דעם וועל איך זיך מיט דיר אַנ-
אנדערס מאַל אָברעכענען. מיר ביידע וועלען שוין דורכקומען, אָבער
לוברין'ען זאָלסטו מיר ניט אַריינשלעפּען אין מיטען.

עממא.

מיט איהם מוזט איהר זיין פאַרויכטיג, איך בעט אייך.

פאַרשטאדט.

פאַרויכטיג! פאַרויכטיג! פאר וואָס איז ער ניט פאַרויכ-
טיג? וועמען אַרט עס?

עממא.

אך, ער איז אזוי אָנגעשטרענגט צוליב זיין דראַמע, און — און
— ווען איהר האָט לעצטע נאכט גערעדט וועגען אַרויסוואַרפען די
צווייטע סצענע פונ'ם ערשטען אַקט — איהר האָט שוין גענוג גע-
שניטען.

פאַרשטאדט.

די גאַנצע פיעסע וואָלט מען בעראַרפט אַרויסוואַרפען.

עממא.

ברוגז'דיג.

איהר האָט מיר צוגעזאָגט, אז איהר וועט אויפפיהרען די פיעסע —
ניט שרייבען, ניט מעקען — ווי איהר האָט זיך אליין אויסגע-
דריקט.

פאַרשטאדט.

רויכערט זיין סיגאר, בלויבט שמעהן אויפ'ן מיטען ביהנע.
דענקסטו ניט, עממא, אז עס פאָדערט זיך נאָך א ביכער-שראַנק,
אַט דאָ אין דער זייט? דהי טהינג איז דהיס, יו נאָו — ווען מען
שטעלט פאַר אַ צימער פון א געלערענטען, מוז עס זיין, יו נאָו —
ער טהוט א קנאַק מיט די פינגער.

עממא.

מר. פאַרשטאדט, איך פאָדער פון אייך, איהר זאָלט האַלטען אייער
וואָרט.

פאַרשטאדט.

פלוצלונג.

ווי אַלט ביזטו, עממא?

עממא.

וואָס עפעס? —

פאַרשטאדט.

איך וויל דיר פשוט אויפמערקזאם מאַכען, יו נאָו, איך ווייס, אז דו
ביזט ניט דאָס אונערפאהרענע קינד, פאר וועלכען דו מאכסט זיך.

עממא.

וואָס מיינט איהר דערמיט?

פאַרשטאדט.

קוקט אויף איהר מיט צוזאמענגעדריקטע ברעמען. ברומט אַרויס.
דו ווייסט, וואָס איך מיין, און זוך מיך בעסער ניט צו נארען.

עממא.

וואָס רעדט איהר עפעס פון נארען?

פאַרשטאדט.

מיט הונגעריגע אויגען.

דו ווייסט גאנץ גוט, אז די פיעסע האָב איך געקויפט אויף דיין רע-
כענונג.

עממא.

אויף מיין רעכענונג?

פאַרשטאדט.

ניין, וואָס דען, אויפ'ן רעכענונג פון ערפאָלג? אָדער אפשר צו-
ליעב די פאַר קבצנים אינ'טע-לי-גענטען, שרייבער. מריטיקער?

מילא, אז ער, דיין פערפאסער, מאכט זיך ניט וויסענדיג, וועלל, א יונגער מאן וויל צוקומען צום פסוק, יו נאָן, אונטער אלע אומ-שטענדען... ס'איז ניט מיינע ביזנעס. איך גיב איהם זאגאר קרע-דיט... אָבער דו — דו ביזט דאָך ניט קיין גרינע, דו ווייסט דאָך, אז איך וואָלט אויף אזא זאך אפילו א קוק ניט געטהאָן.

מיט האָס.

עפעס אַ ראָלע האָב איך דאָרטען? אז אָך און וועה, איך דארף שפיעלען אן אַלטען מאן, און דערצו נור בלויז פאַרקומען אין צוויי אַקטען. וואָס איז, א שלעפער האָט זיך פערוואָלט —

עממא.

אוי, רעדט ניט אזוי.

פאַרשטאדט.

פאר וואָס ניט?

עממא.

ער וואָלט אונז ביידען דער'הרג'עט.

פאַרשטאדט.

ער וועט ניט הרג'ענען, האָב קיין מורא ניט. ער איז נאָך ניט אזא נאַר. א ביסעל אָנגעצויגען, בלאָזט זיך, אָבער אזוי זיינען שוין אלע, אָט די יונגע חברה, ווען מ'לאָזט זיי צו — די וועלט איז דאָך קיין וועלט ניט געווען איידער זיי האָבען אָנגעהויבען שריי-בען, האַיאַ-חא! זיי זיינען דאָך אונזערע ערלייזער. זאָל ער מיין נען, אויב ער וויל, אז ער שטעלט מיך אויף די פיס, אז איך בין דאָ פון זיעבען א זייגער אין דער פריה צוליעב זיין פיעסע, אז צוליעב איהם האָב איך בעצאָהלט די סטיידזש-קארפּענטערס עקס-טרא, אום צו האָבען אלעס פארטיג פאר דער גענעראל-פּראָבע. פון זיינעטוועגען, פון זיינעטוועגען, הא, קעצעלע מיינס?

ער געהמט אַריין איהר געזיכט אין זיינע הענד.

דו קליינע מכשפה, פאר וואָס אנטלויפסטו פון מיר?

עממא.

שפּרינגט אָפּ פון איהם.

זינט איך האָב לוכריין'ען דערקענט, בין איך אן אנדער מענש געוואָ-רען, און איך האָף —

פאַרשטאדט.

אויב דו וועסט מיר דעם וועג ניט פערשטעלען, קענסטו אויף אלעם האָפען.

עממא.

מיט געבעט.

מר. פאַרשטאדט!

פאַרשטאדט.

וואָס טהוט זיך דאָ מיט דיר? ביזט דאָך קיינמאָל אזוי ניט געווען! אַ מאָל —

עממא.

איהר דארפט מיר ניט דערמאָנען, וואָס אַ מאָל איז געווען. היינט איז דער טאָג שעהן און איך וועל זיין גוט.

פאַרשטאדט.

קאַלט.

און איך מוז ארויסשניידען די סצענע פון ערשטען אַקט, און דער לעצטער אַקט געפעלט מיר אויך ניט. איך וועל מווען שניידען.

עממא.

ניין, ניין, דאָס וועט איהר ניט טהאָן; לוכריין וועט ניט דער-לאָזען.

פאַרשטאדט.

ער זעצט זיך אויף א שטוחל, ציחט אויס די פיס אויפ'ן מיטש,

און רעדט, ציהענדיג די ווערמער, מיט אַ טאָן פון נצחון.

אויב דיין פאָעט וויל, אז איך זאָל שפיעלען, ווי ער שרייבט, דארף-סטו קיין נאַר ניט זיין... דארפסט פערשטעהן, אז די זאך איז אַ

דורכפאל.

עממא.

ענטהוואַסטמיש.

ניין, ניין, די פיעסע וועט זיין א גרויסער ערפאָלג, איהר וועט זעהן!

פאַרשטאדט.

שניידענד.

א דורכפאל, אן אבסאָליוטער דורכפאל.

ער שפּרינגט אויף.

אבער מיך ארט ניט! זאל זיין, וואס עס וויל. מיין ערפאלג
מיט דיר איז מיר פיעל וויכטיגער, ווי דיין שלעפער דארטען —
עממא.

איך וויל ניט, איהר זאלט איהם רופען שלעפער. ער איז רייכער
פון אונז אלע. א — גרויסער טאלאנט, א וואונדערבארער זשע-
ניע איז ער. זאל נור די דראמא אויפגעפיהרט ווערען, אזוי ווי
ער האט איהר געשריבען, וועט איהר זעהען, ווי בעריהמט ער
וועט ווערען, און איהר וועט האבען די גרעסטע עהרע פאר דער
אויפפיהרונג פון אזא ליטערארישע זאך.

פארשטאדט.
הא-הא-הא! אלע ליטערארישע עהרעס וועל איך דיר אוועקגע-
בען פאר איין קוש.
ער וויל איהר קושען.

עממא.
איהם אויסמיידענדיג. לאכט געצוואונגען.
אויף דער ביהנע וועט איהר מיך קענען קושען, וויפיעל אייער הארץ
נעלוסט.

פארשטאדט.
סמראשעט איהר מיט'ן פינגער.
מיט א ביהנען-קוש וועסטו מיך ניט צופריעדענשמעלען... מיר קע-
נען נארען דאס פובליקום, אבער —
עממא.

ווען איהר זאלט וויסען, ווי איך לייד, וואלט איהר אפשר מיטלייד
געהאט מיט מיר. עס קען זיין, אז איהר האט א געוויסע רעכט
צו פאדערען, ווייל צוליעב מיר האט איהר אפשר די פיעסע גע-
קויפט, אבער — אבער — איך קען ניט זיין פאלש צו איהם. א
מאל איז געווען אנדערש. איך בין געווען א פרייער פויגעל, גע-
ליעבט אלעמען און ניט געדארפט קיינעם נארען. ס'איז אמת,
אלע מענער זיינען שלעכט. אבער איהר זייט דאך א פאטער,
איהר האט קינדער, ווי איך...

פארשטאדט.
אי, דו הויכסט אן מאראל פרעדיגען. דאס, יו נאן, האב איך
פיינט.

עממא.
איך פרעדיג ניט, איך בעט. איך האב אייך אייער טשעק צו-
ריקגעבראכט. ווערט ניט בייז. איך קען איהם קיין ליגען ניט
זאגען. ער — ער מיינט, איהר זיינט פערליעב אין מיר.
פארשטאדט.

שיפעט ארויס.
נו, טאך איך ניט? ער איז דאך א פאטער, מעג ער.
פויזע.
עממא.

פערטראכט.
ווען איך זאל אזוי ניט ליעב האבען דאס לעבען, וואלט איך בע-
גאנגען זעלבסטמאָרד.
פארשטאדט.

אט האסטו דיר. איך זאג, אז זיי זיינען אן אונגליק פאר אלע-
מען, זיינען זיי, אט די — ליטעראטען, פאעטען, פאר אלעמען!
פאר'ן מהעאטער, ווי פאר די אקטיאָרען.
עממא.

מיין הארץ זאגט מיר, אז עפעס שרעקליכעס וועט פאסירען.
פארשטאדט.

א מין פערקאכעניש דאס איז! און אזא שלעפער האט דאס דעם
גליק! אז איך זאג — אקטיאָרען מוזען זיין פריי, ווייס איך, וואס
איך רעד. איבערהויפט אקטריסעס. ער געהמט אוועק דיין גאנץ
צע צייט. אט, צום ביישפיעל, וויל איך פאָהרען זעהן, ווי די
קליידער פאסען דיר, נו, וועסטו שוין אוראי געפינען א תירוץ.

עממא.
יא, די קליידער — איך וויל ניט, איהר זאלט בעצאָהלען —
פארשטאדט.

וואס איז שוין ווידער?
עממא.
אויב איך מוז ערשיינען אויף דער ביהנע אין אזעלכע קאסטובארע
קליידער, מוזט איהר העכערען מיין געהאלט.

פארשטאדט.
איך צאָהל גענוג, מעהר ווי גענוג. און אויב איך גיב דיר א טשע-

קעל דאָ און דאָרטען, איז עס נישט קיינעמס עסק. איך האָב ליעב
צו מאַכען פרעזענטען, יו נאו.

עממא.

וואָס איז דער אונטערשייד? העכערט מיין געהאלט, וועל איך
אליין בעצאָהלען פאר מיינע זאכען.

פאַרשטאדט.

ניין, קעצעלע מיינס, דאָס נישט. איך האָב ליעב צו צאָהלען פאר יעדן
דע זאך בעזונדער...

ער וויל זי ארומנעחטען. זי שפּרינגט פון איהם אָב. בעהאלט
זיך הינטער א שטוהל. ער גיט א וואָרף דעם שטוהל אן א זייט,
כאפט אן איהרע הענד.

אויב דו ווילסט, אז די פיעסע זאָל אויפגעפיהרט ווערען, ווי דיין
פאָעט פאָדערט, דארפסטו זיך אנדערש פעהאלטען צו מיר. דו
הערסט? פערשטעהסט?

עממא.

ששש... איהר הערט נאָר נישט?

פאַרשטאדט.

זיך צוהערענדיג.

יא, די אקטיאָרען זיינען שוין דאָ. קום צו מיר אין אָפּים.

עממא.

אין אָפּים? ניין, ניין!

זי קוקט איהם אן צושראָקען.

פאַרשטאדט.

לאָזט איהר אָב.

נוט, ווען דיין וואונדערבארער זשעניע וועט קומען, שיק איהם
אריין צו מיר. איך האָב איהם עפעס צו זאָגען, איידער מיר הויבען
אן פראַכע.

ער געהט צו צום מיר.

עממא.

מר. פאַרשטאדט!

שמערצליך.

פאַרשטאדט.

בלויבט שמעהן.

אויב דו האָסט מיר עפעס צו זאָגען, דאן קום צו מיר אין אָפּים.
עממא.

איך —

פאַרשטאדט.

אין אָפּים, אין אָפּים.

אָב רעכטס.

עממא בלויבט שמעהן אייניגע סעקונדען ווי צוטומעלט. דער
שמערצליכער אויסדרוק אויף איהר פנים ווערט נאָך טיעפער.
באלד גיט זי זיך אַ טרויסעל און געהט שנעל אָב רעכטס. פון
לינקס קומען אריין רוזאָו, הערר און מאַדאָם שמאַבע.
מאד. שטאַבע.

אָה, דאָ איז דאָך א פערגעניגען, וואָרעם.

ה' שטאַבע.

נאָך קיינער נישט. כ'האָב דיר געזאָגט, אז עס איז נאָך צו פריה.
פערגינט נישט דאָס לעבען! פון בעט אַרויסגעשלעפט.
מאד. שטאַבע.

ווען דו קומסט אָבער אהיים אין צייט, נישט שפּיעלען אין קאָרטען
ביז —

שטאַבע.

בעקלאָג זיך נישט, זיי צופריעדען, וואָס דו לעבסט אויף דער וועלט.
לייטישע מענער קומען אין גאנצען נישט אהיים.

רוזאָו.

ער רעדט מיט אַ שאַרף רוסישען אַקצענט, אָבער ער שטרענגט זיך
אז צו רעדען די ביהנע־שפּראַך.
אך, גאָספאדא, ווי וואָרעם דאָ איז!

שטאַבע.

ווי עס זעהט אויס, איז מען שוין פארטיג צום שפּיעלען.

רוזאָו.

בעמראַכטענדיג יעדען געגענשאַטאַנד.

צום שפּיעלען? ניין, דאָס צימער איז צו רייך פאר א געוועהנליי-
כען קאבינעט. אָבער וועגען דעם וועט שוין דער אויטאָר זאָר-

נען. איהר ווייסט, גאספארא, איך בעוואונדער איהם. ער פער-
דיענט רעספעקט פאר זיין שטארקער האלטונג. ביי איהם איז ניש-
טא קיין בעמען, ער פאדערט.

מאד. שטאבע.

ווינקט.

עס וואלט איהם א סך געהאלפן דאס פאדערען, ווען ניט עממא.
רוזאו.

גאאיוו.

וואס הייסט, ווען ניט עממא?

שטאבע.

אט, הערט זיך ניט צו צו איהר. שוין, דאכט זיך, ניט קיין יונג
מיידעלע, און האט נאך אלץ ליעב צו פלאפלען.

רוזאו.

דאס איז אן אמת ליטערארישע זאך, ס'וועט זיין א גרויסער ער-
פאלג.

שטאבע.

ליטעראטור און — ערפאלג, מ'נא! א גרינער בלייבט א גרי-
נער. איך פערשטעה נאך ביז היינטיגען טאג ניט, ווי אזוי מ'האט
איך צוגעלאזט צום פסוק; די יוניאן איז דאך אזוי פארטי-
קולאר.

מאד. שטאבע.

וואס זשע, ווען ער רעדט די ריכטיגע שפראך, וואלט מען איהם
עפעס צוגעלאזט? אט, א ליטוואק, וועמען ארט עס?

רוזאו.

נו דעריבער בין איך דאך ביי אייך א קווארטיראנט געווארען.
איך פערשטעה דען ניט, אז איך מוז לערנען די ביהנע-שפראך?

שטאבע.

שוין דריי מאנאטען, ווי ער „קווארטיראנטעוועט" און דער „וואס"
און „דאס" שלעפט זיך איהם נאך אלץ נאך.

רוזאו.

דאס איז דערפאר, ווייל איך בין נאך ניט אין גאנצען איבערצייגט,
אז אייער שפראך איז די ריכטיגע. איך שטודיר יעצט די גע-
שיכטע פון דער ביהנע-שפראך. פערשטעהט מיר, גאספארא, אט

וואס. אויף דער ביהנע מוז גערעדט ווערען די אמת אידישע
שפראך, אבער וועלכער איז דער אמת'ער אידיש, ווייס איך נאך
ניט. אט געהמט, צום ביישפיעל, די דייטשע ביהנע.

שטאבע.

ווייס איך וואס? אמת'ער אידיש, ריינער אידיש! מ'וועט שוין
באלד וועלען, מיר זאלען רעדען אידיש אויף גאטען.

מאד. שטאבע.

זעה נור, זעה נור, גאר ווי דער פערפאסער. איהם געפעלט אויך
קיין זאך ניט. ער לערענט פשוט, ווי צו געהן, ווי צו שטעהן, ווי
צו רעדען. איך בין, גאט צו דאנקען, אויפגעוואקסען אויף דער
ביהנע, דאס לויב-געזאנג פון אלעמען ביי יעדער נייער פיעסע, די
צייטונגען זיינען דאך פול מיט מיין שפיעלען.

שטאבע.

האסט א טעות, נישט די צייטונגען, נור מיין קאפ... צוויי שוואכ-
קייטען האט מיין פרוי, פון וועלכע איך מוז ליידען: איהר שפיע-
לען און איהרע יאָהרען. איך —

מאד. שטאבע.

וואוהין פערקריכסטו, שטאבע? מ'רעדט דאך וועגען דער נייער
פיעסע, וואס מ'האט אויסצושטעהן פונ'ם פערפאסער.

רוזאו.

איך פערשטעה ניט, וואס איהר האט אויסצוזעצען געגען אונזער
יונגען אויטאָר. פאר מיר איז ער די פערקערפערונג פון איינ-
פאכקייט, דער סימבאל פון מאָדערניזם. און דאס איז א פרעה
ליכע ערשיינונג אין דעם אידישען טהעאטער. איהר דארפט ניט
פערנעסען, אז די צייט ערלויבט אונז ניט צו שטעהן אויף איין
אָרט. אויב אלעס ווערט געענדערט ביי אונז, ווי ביי אלע פעל-
קער, מו ווארום ניט די שוישפיעל-קונסט?

מאד. שטאבע.

ווארום איז מען געווען קינסטלער ביז יעצט, הא? ווארום, פרעג
איך? אן אונגליק דאס איז — ווי נור די חברה שטעקען אריין
די גאָז, טוינען שוין די אלטע ניט.

רוזאו.

מיט חץ.

נו, געוויס, אין דעם איינפאכען, ווי אין דעם ארטיסטישען לע-
בען, דאס אלטע שטארבט אָב און דאָס נייע פערנעהמט דעם
פלאץ. די אידישע ליטעראטור, דאָס אידישע טהעאטער וואָלט
שוין לאַנג אונטערגעגאנגען אָהן דער שטיצע פון די יונגע.

שטאַבע.

איהר וועט מיר ענטשולדיגען, מיסטער יונגער, אויב איך מוז אָב-
שטאַרבן, לאָמיר אייך כאַטש זאָגען דעם אמת: אָט, צום ביי-
שפּיעל, קומט איהר, א יונגער מאַן אָהן פּיעל טאַלאַנט, אָהן אַ
שפּראַך און ווילט דוקא פערנעהמען מיין פּלאַץ.

רוזאַוו.

אָ, איהר האָט מיך ניט פערשטאַנען!

מאָד. שטאַבע.

מ'פערשטעהט, מ'פערשטעהט, ס'איז גאָר ניט אזוי געפעהרליך.

שטאַבע.

איהר דענקט טאַקי אודאי צו ווערען איינער פון אונזערע גרעסטע.
רוזאַוו.

מיט זעלבסטווירדע.

עס איז מיין הייליגע אויפגאבע זיך אין גאנצען איבערצוגעבען
צו דער אידישער קונסט. איך ווייס, עס פעהלט מיר פיעל, זעהר
פיעל, נו, וועל איך לערנען, ארבייטען —
שטאַבע.

אַבער די שפּראַך, די שפּראַך אייערע די ליטווישע.

רוזאַוו.

איהר קענט דאָך ניט פערלאנגען, אז דערפאר, ווייל איך בין גע-
באָרען געוואָרען אין דער ליטאַ, זאָל איך דערשטיקען מיין ניי-
גונג צו דער ביהנע. גיט מיר נור צייט, און איך וועל זיך ענטוויק-
לען צו דער העכסטער שטופע.

שטאַבע.

אָ, מיין פריינד, ווען איהר וועט אַבריענען צוואנציג יאָהר דער
אידישער ביהנע, ווי איך, וועט איהר זינגען אן אנדער לייערעל.
ארבייט, שטודירט, ענטוויקעלט זיך, וויפיעל איהר ווילט אַבער דער-
לאנגען, וואוהין איהר שטרעבט, דאָס, ברודער, לא. איך בין אויך
אמאָל געווען אמביציעז, געאַרבייט, געהאַפּט, געטרוימט, קיין נעכט

גיט געשלאָפּען, ראָלען שטודירט, געלערענט. אין יעדער קליי-
ניגקייט זיך אַריינגעלעבט. גיט נור אין מיין אייגענע ראָלע, נור
די גאַנצע פּיעסע, אלע כאַראַקטערע שטודירט, געזוכט אין לעבען
די טיפּען, וועלכע איך האָב בעדארפט פאַרשטעלען אויף דער ביה-
נע. פלעג שטונדען-לאַנג ביים שפּיעגעל שטעהן, יעדע בעוועגונג
מיינע שטודירט, און צום פובליקום א פאַלקאָמענע זאך געבראַכט.

פּויע. ער בלייבט שטעהן ביים קאַמין, קוקט פערטראַכט אין פּויער,
ווי ער וואָלט דאָרט זיין פערגאנגענהייט געזעהן. רוזאַוו בע-
מראַכט איהם מיט אַכטונג. מאַדאָם שטאַבע, מיט רחמנות. ער
לאָזט אַרויס אַ שטאַרקען זיפּ.

ע-עך! ווען מ'לענט קיין האַלץ גיט צו, געהט אויס... דיזעלבע
גלייכגילטיגקייט, דיזעלבע קאַלטקייט פון אלעמען. די סטאַרס,
די מענעדזשערס, די פרעסע, זאָגאר די אייגענע קאַלענען... און
ביסלעכווייז, ביסלעכווייז ווערט די ענערגיע פערברענט, דאָס פייער
לעשט זיך אויס, און וואָס ווייטער, ווערט אלץ שווערער אין קאַל-
טען אש א פרישען פייער אויפצובלאָזען. דער טהעאטער, דער
טעמפּעל פון קונסט, פערוואַנדעלט זיך אין אן איינפאכען וואָרק-
שאפּ, וואו מ'קומט פערדיענען דאָס שטיקעל ברויט. דאָס פוב-
ליקום, פאר וועלכען מ'פלעגט א מאָל ערשיינען מיט ציטערענ-
דע קניה און א קלאפּענדע האַרץ, ווערט וואַכעדיג. א מאָל, ווען
זיי האָבען גיט גענוג אפלאָדירט, פלעג איך זיך אויפּעסען א לע-
בעדיגען: אודאי גיט גענוג שטודירט, גיט גענוג אויפגעפאַסט.
היינט —

ער כאַפט זיך אויף ווי פון שלאָף.

היינט!

רוזאַוו.

געהט צו און לעגט אַרויף זיינע הענד אויף שטאַבע'ס אקסלען.
איך האָב פאר אייך דעם גרעסטען רעספּעקט, הערר שטאַבע, אַבער
איינשטימען מיט אייך קען איך גיט. איך גלויב הייליג אינ'ם
פובליקום, און איך פערזיכער אייך, אז נאָך היינט וואָלט איהר
עס געקאָנט בענייסטערען מיט אייער שפּיעלען, ווען איהר שטודירט
אייער ראָלע מיט ענערגיע, לעבען —

מאד. שטאבע.

אט דאס זאג איך דאך. ווען ער שפיעלט ניט אין קארטען יעדע מינוט, וואס ער איז ניט אויף דער ביהנע, וואלטען די משה'ס נאך היינט אויך פון איהם הנאה געהאט.

שטאבע.

ווייס איך וואס! וואו האלטען מיר ערגעץ אין דער וועלט?

ער געהט ארויס זיין זייגער.

אי, מיין זייגער האט זיך גאר אוועקגעשטעלט.

רוזאו.

געהט ארויס זיין זייגער.

ביי מיר איז האלב עלף.

שטאבע.

איינערער לויפט.

מאד. שטאבע.

ווארט א מינוט, אט וועל איך אייך זאגען, מיינער געהט ריכטיג, ס'איז פונקט האלב נאך ניין.

שטאבע.

און פון די סטארס איז נאך קיין סימן ניטא.

רוזאו.

זיי וועלען דא געוויס באלד זיין.

שטאבע.

וועמען ארט עס, זאלען זיי ניט קומען. קומט, איהר שפיעלט א פינאקעל?

רוזאו.

ניין, איך מוז מיין ראָלע שטודירען.

שטאבע.

נו, וועל איך זיך געהן אויסזוכען א שעהנעם וואלד הינטער דער ביהנע און כאפען א דרעמעל.

אב לינקס.

מאד. שטאבע.

שטענדיג איז דאס שלעפערין.

רוזאו.

געהט ארויס א מאנוסקריפט פון מאש, לעזט שטיל. באלד לעגט

ער איהם אוועק, פאנגט אן ארומצוגעהן לאנגזאם איבער'ן הינטער-גרונד פון דער ביהנע, רעדט פון אפפאנג שטיל, אבער וואס ווייטער אלץ העכער.

ניין, ניין, מיין פריינד, איך וועל עס דיר קיינמאל ניט צוגעבען. עס איז דאך ניט מעגליך, אז א שעהנע יונגע פרויענציעמער, וועל-כע איז געוונד אויף אלע אברים, זאל זיך קענען צופריעדענשטעלען מיט אן אלטען, קראנקען מאן. ניט מעגליך, ניט מעגליך.

מאד. שטאבע.

קוקט איהם אן די גאנצע צייט מיט פערלעכטע אויגען.

און מיט א מאן, וואס שלאפט, ווען ער שפיעלט ניט אין קארטען, קען מען זיך צופריעדענשטעלען?

רוזאו.

פערטיעפט אין זיין ראָלע.

ניט מעגליך, ניט מעגליך.

מאד. שטאבע.

קאקעטיש.

וואס-זשע, און אזא יונגען מאן, ווי איהר, דארף מען אויך וועקען?

רוזאו.

צומועלט.

הא, וואס?

מאד. שטאבע.

לאכט.

הא, וואס? — ליטוואס.

זי פיהרט איהרע פינגער דורך זיינע האר.

וואו האט איהר עס גענומען אזעלכע געדיכטע שווארצע האר, הא?

רוזאו.

איך — מיר — מיר וועלען דאך אוראי מוזען היינט דורכגען די גאנצע פיעסע און זיי זיינען נאך ניטא.

מאד. שטאבע.

א זארג האט איהר — זיי זיינען אימער שפעט, אט קומט, לאמיר זיך גאר א ביסעל דורכשפאצירען. דאס וועטער איז אזוי שעהן, און דא קען דאך דער פערפאסער אַנקומען און וועלען דורכגען די

שוואכע סצענעס. ער מאכט מיך קראנק מיט זיינע שוואכע חצע-נעס.

רוזאו.

איך גלויב, מאדאם, אז מיר זיינען ווירקליך ניט שטארק גענוג אין אונזערע ראָלען. מיר מוזען זיך מעהר אריינלעבען, שטודירען.

מאד. שטאבע.

שטודירען, שטודירען! וואָס מיינט איהר, מ'קען עפעס לעבען מיט'ן בלויזען שטודירען?

רוזאו.

יא, יא, איך קען.

מאד. שטאבע.

נעהט, מאכט זיך ניט נאָריש. א יונגער, געזונדער מאן, האַלדא-חא! ס'איז אונמעגליך, אונמעגליך!

זי כאַפּט איהם אָן פאר'ן האַנד און פיהרט איהם שנעל ארויס. איינציגע סעקונדען בלויבט די ביחנע לעדיג. באלד בעווייזט זיך לוברין אין דער אונטערשטער באקס, לינקס. ער שפּרינגט ארויף אויף דער ביחנע, קוקט זיך אום, געהט צו צום קאַמין, וואַרעמט זיך די הענד. דאן געהט ער ארונטער זיין חום און אויבער-ראַק און ווארפט זיי אויף א דערביישישע הענדען שמוהל. ער געהט ארויס א סיגאַרעט, פעררויכערט. איינציגע סעקונדען קוקט ער בעוועגלאז אין פיוער. ווארפט אַריין דעם סיגאַרעט אין קאַ-מין. געהט ארויס א מאַנסקריפט פון בוזעס-מאַש, פערטיפט זיך אין לעזען. ער איז 28 יאָהר אלט. עטוואס נערוועז און אונ-געדולדיג. די האַר לענגער ווי געוועהנליך און גראַף ביי די שלויפּען. זיין בלאַס, לענגליך פנים דריקט אויס ענערגיע און זעלבסטבעוואוסטזיין. זיין קליידונג איז נאַכלעסיג, אַבער ריין. די מיר לינקס עפענט זיך גאַנץ שפּיל. עסטאָ קומט אַריין. זי וויל עפעס זאָגען, אַבער האַלט זיך צוריק.

עממא.

פערנייגענדיג זיך קאַמיש.

ענטשולדיגט, מיסטער — איך מין — הערר לוברין!

לוברין.

אך, הער אויף צו שפּאַסען, עממא.

עממא.

געדינגער הערר, כ'האַב ניט געוואוסט, אז איהר זענט היינט פונקט אזוי שלעכט געשטימט, ווי נעכטען. אַלזאָ, שנעל אויף די קניה און בעט מיך אום פערצייהונג פאר היינט און פאר נעכטען.

לוברין.

עטוואס ווייכער.

דו ווייסט, ווי איך האָב ליעב די טהעאַטראַלע שטיק.

עממא.

זעהסטו, און איך דיינע פאַעטישע שטיק האָב גראַדע יא ליעב.

לוברין.

עס איז ניטאָ אזא זאך, ווי פאַעטישע שטיק. פאַעזיע איז פריי פון אלעס, וואָס איז געקוינטעלט.

עממא.

איך ווייס, ווי פריי דיין פאַעזיע איז. דו מאַכסט עס מיך פיהלען אויף יעדען טריט און שריט. ווען דיר האַט זיך בלויז אויסגערוכט נעכטען —

לוברין.

אויס—גע—דוכט!

עממא.

נו, זאָל זיין ניט אויסגערוכט. איך ווייס ניט, וואָס פאר א פער-ברעכען איך וואָלט בענאָנגען, ווען איך וואָלט געפאַהרען מיט פאַר-שטאדט'ן.

לוברין.

פערקעהרט, א גרויסע טובה וואָלסטו דערמיט געטהאָן איהם.

עממא.

דאן טהו איהם דו טובות. ביזט איהם עפעס שולדיג.

לוברין.

איך?

עממא.

אזא מאן, ווי פאַרשטאדט, איז ניט געוואוינט זיך צו לאָזען לער-נען. האַסט בעדארפט זעהן אין אנדערע פיעסען, ווי ער שניידט און גיט צו אייגענע.

לוברין.

זיינע אלטע מעטאדען קענען ניט געהן אין א מאדערנער זאך.

עממא.

די אנדערע האבען דיין פיעסע ניט גוואלט אויפפיהרען און ער האט זי יא געקויפט, דארפסטו איהם דאנקבאר זיין.

לוברין.

איך האב קיינעם ניט פאר וואס דאנקבאר צו זיין. אויב ער האט מיין דראמא אויפגענומען, מוז ער זיך אונטערווארפען אונטער מיין געדינגונגען. דאנקבאר זיין פאר די אויסגעשניטענע סצע-נעס! איך וועל עס מעהר ניט דערלאזען, דו הערסט?

עממא.

וואס וועסטו טהאן, אז ער וועט דאך אויסשניידען די סצענע?

לוברין.

ער וועט ניט וואנען. איך וועל עס ניט דערלאזען.

עממא.

אָה, דו קענסט זיי נאך ניט. ווען זיי פערגלויסט זיך עפעס, קען עס זיין דאס טעלעריל פון הימעל —

לוברין.

נעהם איך צו מיין מאנוסקריפט און שיק אהים אויפ'ן הימעל נאכ'ן טעלעריל.

עממא.

ביזט דאך אזוי גליקליך געווען, דאס ענדליך האט זיך געפונען איינער, וואס פערשטעהט דעם ווערט פון אזא ווערק, האסט אונט געטאנצט פאר פרייד מיט דיינע קאמעראדען. געדענקסט, ווען איך בין דיר געקומען אָנזאָגען? מיט א מאָל אזוי גלייכנילטיג צונעהמען דעם מאנוסקריפט — איין קלייניגקייט!

לוברין.

גלייכנילטיג! אָך, עממא, דו וועסט קיינמאל ניט פערשטעהן, וואס מיר קאסט זיך צו האלטען רוהיג, ווען ער צייגט ארויס אזא גראַבע גלייכנילטיגקייט. יעדער זאג, יעדעס וואָרט איז א שטיק פון מיין הארץ, וועלכעס ער שניידט אויס.

עממא.

אָבער ווען מען איבערצייגט דיך, אז א מאָנאָלאָג אָדער א געוויסע סצענע איז ניט גוט, קען זאגאר שאדען דער האַנדלונג —

מיט וועהמאָג.

לוברין.

ביים קינסטלער געפינען זיך ניט קיין איבעריגע סצענעס אדער שלעכטע זאצען. די אונגערקאטענע קינדער זיינען אימער, אימער טהייער זייער מוטער אוי ס'טהוט איהר וועה, ווען מ'שלאָגט אָדער מען בעליידיגט זיי.

פויזע.

עממא.

דו זאָנסט, אז איך פערשטעה דיך ניט. אפשר איז בעסער, דו זאָלסט אזוי מיינען. בעסער, בעסער, יא. וואָרים, נאָך אלעמען, בין איך ניט מעהר, ווי — ווי — ווי נ, א שוישפיעלערין, וועל-כע מוז אימער שמייכלען, מאכען א גוטע מינע צום ביזנען שפיעל...

לוברין.

וואס מיינסטו, איך פערשטעה דיך ניט?

עממא.

איך מיין דאס פובליקום, נאטירליך. הא-הא-הא! אַט לאַמיר בעסער אוועקווארפען, פערנעסען דאס אונאנגענעהמע און נור לע-בען מיט אונזער אמת'ער ליעבע, אונזער גליק.

לוברין.

אמת'ע ליעבע.

עממא.

וון איינער איז פעהיג צו ברענגען אן אָפּפער, איז עס דען ניט אמת'ע ליעבע?

לוברין.

עס ווענדט זיך צוליעב וואס און ווי אזוי דער אָפּפער ווערט גע-בראכט.

עממא.

אַט, צום ביישפיעל, ווען איך זאָל מוזען טהאָן עפעס א זאך, עפעס אויסערגעוועהנליכעס, צוליעב דיר, צוליעב דיין דראמא —

לוברין.

דריקט איהר האנד.

מיין גוטע, ליעבע עממא! וואָס קענסטו מעהר טהאָן, ווי שפּיע-
לען דיין ראָלע גוט, אריינגעבען דיין גאנצע פייערדיגע נשמה,
אזוי, אז די אנדערע זאָלען הינגעריסען ווערען?

עממא.

יא, אָבער דאָס וועל איך דאָך סיי ווי סיי טהאָן, און יעדער אק-
טיאָר טהוט דאָס זעלבע.

לוברין.

דאָס זעלבע — אָט איז שוין מאָרגען די פאַרשטעלונג און מאַנ-
כע פון זיי קאָנען נאָך די ראָלען ניט. הויבען מיך ניט אָן צו בע-
גרייפּען. די כאַראַקטערע מוזען פאַרגעשטעלט ווערען איינפאַך
און רעדען א פראָסטען אידיש. און זיי! אַך, זייער אידיש!
זיי ווילען זיך גאָר ניט פאַרשטעלען, אז מענשען, וועלכע זיינען
געבאָרען און ערצויגען אין איין שטאָרט, זאָגאר אין איין גאס,
דארפֿען רעדען איין שפראַך, איין דיאַלעקט.

רעדט מיט א טרויעריגען, שטילען וועהמאָג.

אַך, וויפיל איך האָב דאָס געבענקט נאָך אָט דעם מאָרגען, וואָס
פאַר א וואונדערליכע פערדים האָט מיין פאנטאזיע אויסגעשפונען...
יאָהרען לאַנג האָב איך געאַרבייט, געשריבען און איבערגעשריבען,
געשלייפֿט, געפּוצט יעדעס וואָרט ביז עס איז עטוואס גאנצעס
ארויסגעקומען און איצט וויל מען דעם פובליקום עפעס אנדערעס
געבען. עממא, ווי וואָלט איך איצט געוואָלט, אז עפעס אונזאַ-
טירליכעס זאָל פאַסירען און מיין פיעסע זאָל מאָרגען ניט אויפֿ-
געפיהרט ווערען...

עממא.

ניין, ניין, רעד ניט, דאָס וואָלט זיין א שרעקליכע ענטטווישונג
פאַר דיר און פאַר אונז אלע.

לוברין.

ביטער.

ס'וועט גאָר ניט פאַסירען. ניטאָ קיין נסים. דער איינציגער נס
וואָלט איך אליין געקאָנט זיין, איינפאַך, צוגעהמען דעם מאַנר-
סקריפֿט, האָב איך אָבער ניט די נויטיגע קראפט, דעם מוטה דאָס

צו טהאָן. טויענד יאָהר ווייט וואָלט איך איצט געוואָלט זיין
פונ'ם מאָרגען, און צו דערזעלבער צייט איז מיר יעדע מינוט א
יאָהר. איך וואָרט מיט אונגעדולד, מיינע אלע גערווען אָנגע-
שטרענגט אויף איין פונקט; ווען דער פאַרהאנג וועט זיך אויפֿ-
הויבען.

עממא.

ענטהוואסמיש.

אַך, עס וועט זיין אן ערפאָלג, א גרויסער ערפאָלג, וועסט זעהן.
און ווען זאָגאר עטוואס איז יא געענדערט, וועט דאָס פובליקום
אויך ניט וויסען. נאָך אלעמען, וואָס פערשטעהען זיי? שפראַך,
דיאַלעקט. —

לוברין.

קליינגקייטען זיינען דאָס ביי אייך. געוויס ווייסען זיי ניט,
ווייל איהר אליין ווייסט אויך ניט. איהר האָלט זיי אין דער פינג-
טערניש.

עממא.

בערוהיג זיך, באלד קומען זיי אלע, מוזטו האָבען מיט זיי גע-
דולד. ווער ניט אויפגערעגט פאַר יעדען וואָרט, וואָס זיי רעדען
ארויס ניט אזוי ווי דו ווילסט.

לוברין.

אַך, עממא, איך שעהם מיך פאַר זיך אליין. דיין געדולד איז כמעט
אונגאַטירליך. נעכטען האָב איך דיר איבערגעלאָזט אין מיטען
גאס, ווען פאַרשטאָרט איז צוגעקומען מיט זיין גרויסען פערפיה-
רערישען אויטאָמאָביל. מיר דאכט זיך, אז צוליעב דעם אויטאָמאָ-
ביל ביזטו מיט איהם אינטיים.

עממא.

לאַכט.

יא, אַן אויטאָמאָביל איז טאקע זעהר גוט און פערפיהרעריש,
אָבער דו ביזט נאָך מעהר.

לוברין.

קוקט אויף איהר מיט ליעבע.

אן אידיאָט בין איך. זיך לאָזען הינרייסען פון אזעלכע מיאוס'ע
געדאַנקען! און דאָך עסט און מאַטערט מיר. דו וועסט ניט

בלויבען מיט מיר — דאָס לעבען פון א שוישפיעלערין איז אזוי
פערשיעדענארטיג. היינט א י ד, מאָרגען —

עממא.

שטיפעריש.

אַבער דו אליין, דו, גרויסער, לעבער דיכטער מיינער, זאָגסט,
אז א מענש דארף לעבען היינט און זיך ניט קימערען וועגען מאָר-
גען.

לוברין.

זינט כ'האָב דיך דערקענט, פלאגט מיך שרעקליך דער מאָרגען. איך
וועל קיינמאָל ניט קענען לעבען רוהיג ביז דו וועסט ניט אויפגע-
בען די ביהנע.

עממא.

לאכט.

איידער דיין פיעסע וועט זיך אויפפיהרען? אָט לאָמיר בעסער
יעצט ניט רעדען עס איז פאר אונז פיעל וויכטיגער —

לוברין.

ניין, פאר מיר איז דאָס דאָס וויכטיגסטע. אימערצו, ווען איך
וויל מיט דיר ריידען וועגען דעם, געפינסטו עפעס א תירוץ. מיר
מוזען דאָך א מאָל קומען צו א פערשטענדנים.

עממא.

אויב דו ווילסט אוועקנעהמען דיינע געדאנקען פון דער מאָרגענ-
דיגער פאַרשטעלונג, קענען מיר געפינען עפעס אנדערעס וועגען
וואָס צו רעדען.

לוברין.

וועגען וואָס איך זאָל ניט דענקען אָדער רעדען, פיהרט עס מיך
צום זעלבען פונקט: דיין לעבען אויף דער ביהנע.

עממא.

זאָג בעסער: אונזער לעבען.

לוברין.

מאָך ניט קיין שפאס, עממא. דו ווייסט, אז איך קען קיינמאָל
ניט זיין גליקליך הינטער די קוליסען.

עממא.

האָב נור דעם געווינשטען ערפאָלג, וועסטו זיך שוין אויך ניט קע-
נען אוועקרייסען פון דאנען.

לוברין.

עס קען זיין, אבער דיך וועל איך קיינמאָל ניט וועלען האָבען דאָ.
עממא.

אַהן דער ביהנע קען איך ניט לעבען.

לוברין.

דאן וועל איך מוזען לעבען אָהן דיר.

פויזע.

עממא.

דו ווייסט, אז דאָס איז אונמעגליך.

לוברין.

אַבער אזוי לעבען איז אויך ניט מעגליך. עס איז קליינליך פון מיר,
אַבער איך קען זיך ניט העלפען, עממא. יעדע קלייניגקייט מאַהלט
פאר מיר אויס אזעלכע מיאוס'ע —

פלוזלונג.

וואָס האָסטו געטהאָן ביי איהם אין אָפּים?

עממא.

ביי וועמען אין אָפּים?

לוברין.

דו ווייסט ביי וועמען. איך בין אריין דורך דער פראָנט־טיר, בין
פערבייגעגאנגען דעם פענסטער און געזעהן דיין מאַנטעל אויפ'ן
סייף.

עממא.

האָסט א טעות, ס'האָט זיך דיר אויסגעוויזען.

לוברין.

קוקט זי אן.

נו, גוט, איך בין בלינד. די פאנטאזיע מאַהלט און איך האָב ניט
קיין רעכט איהר צו גלויבען מעהר, ווי דיר.

עממא.

דו האָסט קיין גרונד ניט מיך צו בעשולדיגען.

לוברין.

קיין רעכט האָב איך נישט, אָבער גרינדע? גרינדע זיינען דאָ נע-
נוג. האָסט איהם צוריקגעגעבן דעם טשעק?

עממא.

איך מוז האָבען מיין גארדעראַבע פאר מאָרגען.

לוברין.

אָה, דער טשעק איז פאר די קליידער, הייסט עס, האָ, האָ.

עממא.

אזוי לויטעט מיין קאָנטראַקט. פאר יעדער נייער פארשטעלונג —

לוברין.

פאר וואס האָסטו דאָס מיר באלד נישט געזאָגט?

עממא.

ווייל דו — איך —

לוברין.

שש... בעסער זאָג גאָר נישט.

פויזע.

ביי דיין בעסטען ווילען איז דיר אונמעגליך מיט'ן אמת אָנצוגעהן.

ער פאנגט אָן ארומצוגעהן איבער'ן צימער אויפגערעגט.

די גארדעראַב מאָרגען, די אייגענע קליידער היינט.

ער בלויבט שמעקן לעבען איהר.

א קינד קען זעהן, ווי קאָסטבאר דינע קליידער זיינען.

עממא.

דו ווייסט, אז איך קדיג א גרויס געהאלט.

לוברין.

גרויס — יא. ס'וועט אפשר זיין גענוג אויף די אונטערוועש, וואס

דו טראָגסט.

עממא.

מיט טרעהרען.

ס'איז היינט אונמעגליך מיט דיר אליין צו בלייבען.

לוברין.

געוויס, ביזט נישט געוואוינט. אַנדערע זיינען אפשר צופריעדען

מיט אַ בלויזען שמייכעל, אדער אויף וויפיעל דער טשעק זייערער

איז ווערטה.

עממא וויל עפעס זאָגען, ווען די אַקטיאָרען קומען אריין. אַלגע-

מיינע בעגריסונג.

עממא.

ווארום אזוי שפעט?

מאד. שטאַבע.

שפעט? מיר זיינען שוין דאָ געווען פריהער פון איך.

רוזאַוו.

אלזאָ, גאָספאדא, וועלען מיר זיך געהמען צו די ראָלען? הערר

לוברין, איך האָב דאָס פערנעניגען אייך מיטצוטהיילען, אז איך

קען מיין ראָלע, ווי מיינע פינף פינגער.

לוברין.

וועלכער קוקט זיי אַלעמען אָן גלייכגילטיג, כאַפט זיך אויף ווי

פון שלאָף.

ענטשולדיגט, געוויס וועלען מיר באלד אָנפאַנגען.

שטאַבע.

פאַרשטאדט איז דאָך נישטאָ.

לוברין.

מיר וועלען דערווייל איבערנעהן די שוואכערע סצענעס.

אַלע קוקען זיך איבער פיעל-בעדייטענד.

מאד. שטאַבע.

מאכט זיך האַרץ.

אָבער דער סופליאַר איז נאָך נישטאָ.

לוברין.

זועל איך אייך סופלירען.

מאד. שטאַבע.

שמיל צו איהר מאַן.

מעגסט זיך שוין אָבגעזעגענען מיט דיין לעבען.

פאַרשטאדט קומט אַריין פון רעכטס. אַלע בעגריסען איהם, אוי-

סער לוברין.

פאַרשטאדט.

מעשה בעל-הבית.

גוד מאָרנינג, גוד מאָרנינג, מיינע העררען און דאָמען.

אַ קלאַפּ טהוענדיג מאַדאָם שטאַבע אין באַק.

זעה נור, זעה, ווי יונג, ווי שעהן דאָס זעהט אויס. גאָר אין גאנצען אַרָאָנגעוואַרפֿען פֿון זיך דעם פֿערציגער, האָ ? שטאַבע.

אי, אימיצער וועט זיך שוין אויסדיכטען אַ שוואַרצען — פֿאַרשטאָדט.

לאַכט.

איט'ס אַל־דייט. מיר זיינען אַלטע פֿריינד, מיר ביידע פֿערשטעהען זיך גוט, יו נאָו. און וואָס איז עפעס דער מעהר מיט אונזער פֿרימאָדנאָ היינט ? וואָס עפעס אזוי בלאָס, האָ ? אַ טאָג פֿאַר דער פֿאַרשטעלונג ? דאָס וועט ניט געהן.

לוברין קעהרט זיך אָב, קוקט אַרײַן אין זײַן מאָנסקריפט.

אַה, מיסטער לוברין, שלום־עליכם — אייך טאָר מען דאָך ניט בע־גריסען פֿאַ אַמערקאַנער.

לוברין.

לאַמיר אָנפֿאַנגען פֿראַכע.

פֿאַרשטאָדט.

נו, געוויס וועלען מיר אָנפֿאַנגען.

עממא.

איהר ווייסט, די גאנצע שטאָדט איז פֿול מיט דער מאָרנענדיגער פֿאַרשטעלונג. וואו איך קום אַרײַן, מיט וועמען איך בעגענען זיך, אַלע פֿרעגען נאָך, מ'ויל וויסען, מ'איז נייגעריג.

פֿאַרשטאָדט.

דער באַקס־אָפֿיס וועט אונז שוין דערצעהלען זייער נייגעריגקייט. דערווייל האָט שוין אַדווערטייזמענטס אָבעקאָסט אַ פֿערמעגען און די אויסשטאַטונג נאָך מעהר.

זיך ווענדענדיג צו די אָנוועזענדע.

איהר האָט געזעהן אַן אויסשטאַטונג ?

מאָד. שטאַבע.

וועמען גוטס גינט.

שטאַבע.

שייך אַן אויסשטאַטונג ! מ'זעהט, אַז וועגען געלד איז דאָ גאָר קיין רעדע ניט געווען.

פֿאַרשטאָדט.

און וואָס זאָגט איהר עפעס, הערר שרייבער, האָ ? איך האָב פֿיינט צו שפּאַרען, זאָגאר אויף אזא זאך, זאָל מיינס איבערגעהן, יו נאָו.

לוברין.

צו מיר וועגען מיינ דראַמאַ רעדט איהר ?

פֿאַרשטאָדט.

יא, יא. ס'גלויבט זיך אייך ניט, וואָס ?

לוברין.

אויב איך גלויב אָדער ניט, איז ניט וויכטיג. די הויפט זאך איז, איהר האָט דאָ פֿשוט ניט וואו אויסצוגעבען פֿיעל, ווייל אַלעס, וואָס פֿאָדערט זיך, איז — אַן איינפֿאַכעם שטודיר־צימער אין אַלע פֿיער אַקטען.

פֿאַרשטאָדט.

אַט האָסטו דיר. הויב זיך אָן מיט אַ גרינעם. פֿערשטעהט איהר דען ניט, אַז איהר וועט עס מאַכען צו איינפֿאַך, וועט דער עולם איינשלאָפען ? מ'מוז דאָך זיי מיט עפעס אויפֿלעבען. איהר זעהט אַ צימער ? פֿראַכטפֿאַל ! אפילו אַ טעלעפֿאָן־בוטה אויך, מיט אַלע זיעבען זאכען, פֿונקט ווי ביי די ענגלישע, יו נאָו.

לוברין.

בעטראַכט יעדען געגענשאַטאַנד.

עס איז אַבסאָלוט ניט אין אַנקלאָנג. אַלעס איז אזוי רייך און — צו פֿיעל. און ווי קומט איבערהויפט אַ טעלעפֿאָן בוטה אין אזא הויז ?

פֿאַרשטאָדט.

אונגעדולדיג.

דער סצענאַריום פֿאָדערט אַ טעלעפֿאָן, דאָס אַלל.

לוברין.

מ'רופֿט איהם דאָרט צום טעלעפֿאָן, אָבער —

פֿאַרשטאָדט.

איך זעה ניט קיין דיפֿערענץ.

לוברין.

אָבער איך זעה ווי לעכערליך מיר וועלען זיך דערמיט מאַכען.

פארשטאדט.

געהט, זייט ניט קיין גרינער. לעכערליך! וואָס ווייס דאָס פּוב-ליקום? אָט וועט איהר זעהן, ווען דער פאַרהאַנג וועט זיך אויפ-הויבען און זיי וועלען דערוועהן די פראכטפאלע אויסשטאַטונג, ס'וועט פאלען אַן אַפלאָז, און מ'וועט האַקען און היקען און שפיע-לען ניט לאָזען אפשר מינוטען נאַכאַנאַנד. האַ-האַ-האַ! איך קען נוט מיין הויכגעשעצטען פובליקום. איך ווייס, וואָס זיי ווילען און מיט וואָס מען קען זיי געהמען.

לוברין.

אַבער צו וואס זוכען צו געפּעלען מיט דעקאָראַציעס, ווען מ'דאַרף דאָס ניט? זיי בעוואונדערען די דעקאָראַציע און פערנעסען דעם אינהאַלט פון דער דראַמאַ.

פארשטאדט.

פערלאָזט זיך אויף מיר. זיי גיבען ניט אַ סנעפּ פאר אייערע האַנד-לונגען. די הויפטזאַך איז די אויסשטאַטונג. און נאָך אין אַזאַ זאַך, וואו עס פעהלען די — די נויטיגע דזשאַקס, די טרעהרען, די — די — די —

מאד. שטאַבע.

די טעג, געזענגע.

לוברין.

פערשטעה איך טאַקע ניט צו וואָס איהר האָט געקויפט מיין פיעסע. עממאַ.

דאָס האָב איך דיר שוין פיעל מאל ערקלערט. יעדער טהעאַטער מוז אַ מאל אויפפיהרען אַ נוטע ליטעראַרישע זאַך, און מאכט שוין אַ סוף, לאָמיר בעסער אָנהויבען פראָבע, און — און מר. פאַרשטאדט וועט זיכער טהאָן זיין בעסטעס אום ניט צו שאַדען דער האַנדלונג. דעם טעלעפאָן בוטה קען מען לייכט אַרויסנעהמען.

רוזאָוו.

איך זאָג אייך, אז עס איז אַ סקאַנדאַל צו נארען דאָס פובליקום.

פארשטאדט.

אַהאַ, ער איז דאָ, דער גאַספאָדין ליטוואַק. נו, מ'וועט שוין אויס-קומען אָהן אייך, היטער פון קונסט.

עממאַ.

א סוף, א סוף מיט די אונטערהערעכונגען, פאנגט אָן.

זיך ווענדענדיג צו לוברין'ען.

פון וועלכען אַקט זאָלען מיר אָנפאַנגען?

פארשטאדט.

וואָס הייסט, פון וועלכען? פון ערשטען אַקט, נאטירליך.

לוברין.

ניין, פון דריטען, ווייל דאָרט זיינט איהר אלע אם שוואכסטען.

פארשטאדט.

מען קען ניט אַריינפאלען ווי א יון אין סוכה. מ'מוז דאָך קריגען די אינספירירישאָן, יו נאָו.

שטאַבע.

גענעצט.

דער סופליאַר איז נאָך אויך ניטאָ.

לוברין.

האָב איך אייך דאָך געזאָגט, אז איך וועל סופלירען.

מאד. שטאַבע.

איהר מיינט ס'איז אזוי יום-טוב'דיג צו האָבען דעם פערפאַסער אליין ביי די —

לוברין.

קענט אייערע ראָלען, וועט אייך זיין יום-טוב'דיג.

מאד. שטאַבע.

איך האָב געזעהן פיעסען, וואו קיינער האָט אַ וואָרט ניט געקענט, און דאָך זיינען זיי געווען די גרעסטע פינאַנציעלע סוקסעסען.

עממאַ.

אַרויפלייגענדיג איהר האַנד אויף זיין אַרעם.

הערר פאַרשטאדט, איך בעט אייך, פאנגט אָן פראָבע.

פארשטאדט.

גוט, גוט, מיר וועלען אָנפאַנגען.

עממא.

דעם דריטען אקט.

פארשטאדט.

זאל זיין דעם דריטען אקט.

שטיל.

אבער דו מוזט מיר געבען אינספיריישאן. אלזא, אָננעפאנגען זאל ווערען. אין סופליאָר באקס אריין, מר. לוברין.

לוברין.

אך, ווען ניט די סופליאָר באקס, וואָלט מען אפשר די ראָלען גע-קאָנט.

מאד. שטאַבע.

אז דער פערפאסער אליין סופלירט, פערנעסט מען דאָס, וואָס מען קען אויך.

שטאַבע.

ווייס איך וואָס, וועמען אַרט עס?

לוברין.

אַט דאָס איז דאָך די צרה, עס אַרט אייך ניט.

פארשטאדט.

גערייזט.

זאָגט נור, מיסטער פאָעט, וואָס מיינט איהר, איהר האָט דאָ צו טהאָן מיט אינגלעך? די געדולד קען דאָך פלאַצען. איך בין שוין, גאָט צו דאַנקען, דריי און צוואַנציג יאָהר אין די ביזנעס, האָב שוין פילייכט מעהר פיעסען אויפגעפיהרט, ווי איהר ווער-טער אָנגעשריבען, רעזשיסירט, געמענערזשט, געשפיעלט און אי-מער מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, די העכסטע אנערקענונג, און דאָ קומט איהר, אָהן אירנענד וועלכע ערפאהרונג און פרעמענדירט צו וויסען מעהר ווי אלע — דאָס אלטע טויג ניט, א סטארדאָלע איז גיפט און —

לוברין, וועלענדיג פטור ווערען פון ווייטערע אַרגומענטען, שפרינגט אריין אין סופליאָר באקס.

עממא.

א סוף, א סוף, לאָמיר אָנפאנגען פראָכע.

זי ברענגט אַ שמוהל צום טיש, לעגט אַוועק א בוך. וועצט זיך, הערר פארשטאדט, און זאל שוין זיין א סוף צו די אונ-טערברעכונגען. רוזאָו, צו אייער פלאץ.

עממא געהט אַרויס.

לוברין.

נו, וואָס שווייגט איהר?

פארשטאדט.

טאָ ניט ווערטער, דער רוח זאל אייך געהמען.

לוברין.

נאָך אלץ דארף מען זיי אייך געבען?

פארשטאדט.

ניט אייערע ביזנעס, שיסט.

מאד. שטאַבע.

ווען ער האָט אַ באַמבע, וואָלט ער אונז אלעמען דער'הרגיעט.

פארשטאדט.

בעפעהלעריש.

אַרדער!

לוברין.

סופלירט.

קיין זאך איז ניט אזוי שרעקליך, ווי צו בלייבען אליין.

פארשטאדט.

זאָגט עס איבער.

לוברין.

שפרעקט אַרויס דעם קאָפּ.

איין סעקונדע, זייט אזוי גוט. — ע — ניט אזוי דעקלאַמאַטאָריש, איך בעט אייך, און דריקט ניט אזוי די „ר“.

עממא.

קלאַפט אין מיר.

פארשטאדט.

אריין!

עממא קומט אריין, בלויבט שמעחן ביים טיר. לוברין סופלירט,
פארשטאדט זאגט איבער.

פארשטאדט.

דו, סאפיע?

עממא.

איך. איך קען אליין נישט לעבען —

לוברין.

עממא, וויפיל מאל האב איך דיר געזאגט, ס'איז נישט אזא ווארט
ווי „ען“, און — און!

עממא.

געהארכזאם.

און אויב דו קענסט מיר פערנעבען —

לוברין.

סופלירט.

סאפיע, איך קען דאס נישט בעגרייפן. דו ביזט צוריקגעקומען, דו!

פארשטאדט.

איך הער נישט א ווארט.

לוברין.

אבער ווען מען רעדט העכער, וועט דאס פובליקום הערען.

פארשטאדט.

צום טיפפל מיט'ן פובליקום. וואס זאגט איהר זיך אזוי פאר'ן
פובליקום? אט סופלירט און אונטערברעכט נישט מעהר.

לוברין סופלירט.

רוזאו.

פאנגט אן שמיל און עטוואס געוועזן, אבער וואס ווייטער ווערט
ער זיכערער און רעדט אלץ מיט מעהר פייער.

די היים, מיין פריינד, איז אן אלטע אינסטיטוציאן, געבויט אויף

צופוילטע טראדיציעס. מיט אלע קרעפטען זוכען מיר זי אויפצו-
האלטען, און די אורזאכע דערפון איז בעקוועמליכקייט. קיין זאך
אין דער וועלט לייעבט נישט דער מאן, ווי א שטילע, רוהיגע, זאך צו
זאגען, ריינע היים. ער אליין קען זיין דער גרעסטער אויסוואורף,
אדער פערקעהרט, א זעהר פיינער מענשן און דאך זיך נישט פיעל
אנקעהרען מיט זיין היים, אבער די פרוי, זי מוז אימער שטעהן
אויף דער וואך. זי און די היים מוז זיין איינס. זי מוז זיין די
יעניגע, וועלכע האלט עס שטיל, רוהיג און ריין. און וועה צו דער
פרוי, וואס ערפילט נישט הייליג איהר פליכט, מיר זוכען אימער צו
רעכטפערטיגען זיך דערמיט, וואס זי איז ליכטזיניג און מוז האבען
די היים אלס א שוץ. איהר לייעבע, אונטער די בעסטע אומשטענ-
דען, זאגסטו, איז נישט דויערהאפט. פערקעהרט, וואס בעסער די
אומשטענדען, אלץ גרעסער דער רייז. נוס, איך גיב צו. אבער וואס
קען זי טהאן, ווען זי געפינט אין איהר מאן דעם געליעבטען נישט
מעהר? זי זוכט און גארט נאך יענער הייסער ליידענשאפט, וועל-
כע האט זי געהאלטען אזוי פערקלאמערט, און וואס געפינט זי?
א געווענהליכען ווייסען פלאם, וועלכע ברענט בלויז אום די ווא-
רימקייט פון דער היים אויפצוהאלטען. מיר גפעניגען נייע בע-
שעפטיונגען, נייע אומגעבונגען. אינטערעסאנט אדער נישט, מיר
האבען אבער אימער וועלכע אבוועקסלונג. דער קאפ איז פערנר-
מען, דער מוח ארבייט; די וועלט איז פאר אונז אפען, איבעראל
זיינען מיר און מיר זוכען, אייביג זוכען מיר. אבער קיינמאל נישט
אין אונזער אייגענער היים, ווייל אינסטינקטיוו פיהלען מיר, אז מיר
וועלען דארט קיין נייעס נישט געפינען. און איהר, אין דיין היים,
ווערט אויך שמאלער און ענגער. פאר איהר איז אויך נישטא
קיין פערספעקטיווע, קיין שום ענדערונג אויסער די אבוועקסלונג
פון פרוי צו מוטער און פון מוטער צו באבע. זי זעהט און פיהלט
עס אלעס, און וויל זיך ארויסרייסען אט פון דער ענגשאפט. זי
קלייבט צונויף אלע איהרע כוחות און שפרינגט אריבער די הוי-
כע וואנד, וועלכע מיר האבען פאר איהר אויפגעשטעלט. אבער
אין די מייסטע פעלע ווערט זי אזוי צובראכען פון דעם שפרונג,
דאס צו ווייט קען זי שוין נישט געהן, ווייל אין די אויגען פון דער
וועלט איז עס נישט קיין שפרונג, נור א פאל — א פאל.

אלע, אויסער פארשטאדט, אפלאדירען.

עממא.

דריקט איהם די האַנד.

גוט, אויסגעצייכענט! אייער יעצטיגע פראָבע איז ווערטה געווען אלע צרות, וואָס מען איז פון אייך אויסגעשמאַנען. ניט אזוי, לוברין?

לוברין.

מיט בעגייסטערונג.

ווען איהר זאָלט נאָר מאַרגען אזוי שפּיעלען, וועלען מיר האָבען א זיכערען ערפאלג, ווייל אין דעם מאַנאָלאָג דריק איך אויס דעם כאַראַקטער פון דער דראַמא.

מאד. שטאַבע.

ס'איז קיין וואונדער ניט, ער האָט די בעסטע ראָלע, האָט ער.

לוברין.

ווייטער, ווייטער.

פאַרשטאדט.

שטעלט זיך אויף, געהט צו צום סופליאַר-באַקס, בויגט זיך איין. דערלאנגט נאָר אהער דעם מאַנוסקריפּט.

לוברין גיט איהם דעם מאַנוסקריפּט. ער קוקט אַרײַן אייניגע סע-קונדען, געהט ארויס א בלייפּעדער, צייכענט עפעס אַן, גיט איהם צוריק.

איהר וועט אזוי גוט זיין אויסשניידען וואו איך האָב אָנגעצייכענט. פּוּזע.

לוברין.

מיט א ציטערענדער שטימע.

איך גלויב, איהר האָט א טעות. דער מאַנאָלאָג —

פאַרשטאדט.

וועט אויסגעשניטען ווערען, און — באסטא!

לוברין.

אַבער וואָרום? וואָס זיינען אייערע גרינדע?

פאַרשטאדט.

מיינע גרינדע דארף איך אייך ניט דערצעהלען, אָבער איך וועל יא זיין א פיינער מאן און עס אייך אָנמערקען, ס'סען אייך צוניץ קור-מען. איהר זייט נאָך יונג. אַט די לאַנגע מאַנאָלאָגען, מיין פריינד, זיינען גאנץ איבעריג. ס'איז גוט פאר דילעטאַנטען, ניט פאר דער פראָפעסיאָנעלער ביהנע. די פרוי, די פרוי, די פרוי! האקט א טשייניק! א יא, שטאַבע?

שטאַבע.

ווייס איך וואָס?

עממא.

בויגט זיך איין צום סופליאַר באַקס, רעדט עפעס שטיל און מיט האַרץ צו לוברין'ען.

רוזאַוו.

צושאַקען.

וואָס, מיין ראָלע ווילט איהר שניידען?

פאַרשטאדט.

וויינט ניט, ס'וועט אייך צום שידוך ניט שאַרען.

רוזאַוו.

אָבער איך וועל עס ניט ערלויבען, איהר ווילט בענעהן א פער-ברעכען!

פאַרשטאדט.

זאָגט נור, יונגער-מאן, וואָס איז אייער בעשעפטיגונג?

רוזאַוו.

וואָס מיינט איהר? איך פערשטעה ניט.

פאַרשטאדט.

כ'רעד צו איהם טערקיש, ער פערשטעהט ניט. איך פרעג דאָך אייך, וואָס איז אייער ארכיט, אייער פאך? א שניידער, א שוסטער, א סטאַליאר? איהר דארפט פערשטעהן, אז ווען דער מייסטער זאָגט אייך, אז דער ראָק איז צו לאַנג, אָדער אז דער טיש שאַ-

קעלט זיך, ווייס ער וואָס ער רעדט. — איך וועל ניט ערלויבען — זאָגט דער באַלעבאָס צו זיין לערן-אינגעל, פערשטאַנען? און יעצט זעצט פאַרט. פויזע.

מאָד. שטאַבע.

איך פערשטעה גאָר ניט, ווי אזוי מ'קען אָנהויבען מאַכען פראָבע, ווען ער האלט אין איין אונטערברעכען! א וואונדער, וואָס עס קר מען ארויס שוואַכע סצענעס?

שטאַבע.

שוואַכע סצענעס, ווייס איך וואָס.

לוברין.

קריכט אַרויס פון סופליאַר באַקס. אויב איך שטער אייך דורכאויס, איז טאַקע בעסער, איהר זאָלט מאַכען פראָבע אָהן מיר.

פאַרשטאָדט.

האַט זיך ערשט אַרומגעזעהן! ווען איהר קומט אָבער צום שכל מיט אַ דריי־פיער וואָכען צוריק...

עממאַ.

הערר פאַרשטאָדט, איהר האָט דאָך מיר צוגעזאָגט פריערדען.

צו לוברין'ען.

לוברין, ביז מאַרגען, איך בעט דיר!

לוברין.

מיט איינגעהאלטענעם כעס.

א דאַנק אייך, מיין שעהנע פערמיטלעריין. בעטען און גלעטען, און — און — אויף די קניה אפשר פאלען? דעם קאַפּ בויגען? מ'איז דאָ אזוי געוועהנט צו שתדלנות, אז מ'פיהלט ניט מעהר די ער-נידריגונג דערפון. עס פאנגט פשוט אָן צו עקלען.

פאַרשטאָדט.

אָבער איך צו אייך בין ניט געקומען. אזוי לאַנג, מיין פריינד, ווי איהר האָט אַ שטיקעל סחורה, מוזט אייזער קומען צו מיר און

זיך אונטערוואַרפען אונטער די אומשטענדען, און נאָך איבערהויפט, ווען אייער סחורה איז אזא, וואָס קיינער האָט עס אין האַנד ניט געוואָלט נעהמען. זיי זיינען גאנץ גערעכט. וואָס מיינט איהר, פון די פאַר סאָ—ציא—ליסטליך, וואָס וועלען דאָס קומען זעהן, קען מען מאַכען אַ לעבען?

רוזאַוו.

וועלכער הערט זיך צו אויפמערקזאם צו יעדען וואָרט, שמעלט זיך אויף, רעדט איינפאַך און מיט ווירדע.

ענטשולדיגט, הערר פאַרשטאָדט, אויב דאָס ווערט פון אונזער ליע-בען דיכטער געפעלט אייך ניט, איז דאָס אַ זאך אַבסאָלוט צווישען אייך און איהם. איך פאָדער אייך אָבער אויף, זיך צו פעהאלטען אַנשטענדיג און ניט בעליידיגען די סאַציאַליסטען.

פאַרשטאָדט.

האלט זיך אין אייער ראָלע, מ'פרעגט אייך ניט.

רוזאַוו.

איך מיין, אויב איהר זייט געווען אינטעליגענט גענוג צו קויפּען אַ פיעסע מיט מאַדערנע אידעען —

לוברין.

אינטעליגענט גענוג!

פאַרשטאָדט.

אזוי! ס'געפעלט אייך ניט מיין אינטעליגענץ! אָבער איהר אליין, מיין פיעל געלערענטער הערר, אז איהר האָט געוואָלט, איך זאָל אייער שמאַטע קויפּען, האָט מיר פערזיכערט, אז איך בעזויג מעהר אינטעליגענץ, ווי די אַנדערע מענערדזשערס.

לוברין.

מיט קאַלטער פּעראַכטונג.

איך האָב אַ טעות געהאַט, און, אלס עהרליכער מאַן, בעט איך אייך אום ענטשולדיגונג.

עממא.

נאָט, מיינער, וואָס טהוט זיך דאָ? מען קען פון זינען אַרָאָב. איהר האַנדעלט דאָך גאָר ניט ווי ציוויליזירטע מענשען.

פאַרשטאדט.

קלאַפּט אין מיש.

א רעכענונג איז א רעכענונג! א טעות האָט ער געהאַט! אן עהרליכער מאַן איז ער, נייע אידעען פרעדיגט ער! אלץ ער, און ער און ער.

ער געהט צו גאנץ נאָהנט צו לוברין'ען.

איך שפיי אויף דיינע אידעען. איך בין רייך געווארען אָהן זיי. פאָזירט פאר'ן אמת, פאָזירט ער!

לוברין.

אויב איך בין אייך עפעס שולדיג, דאן רעדט אָפּען. וואס ווילט איהר?

פאַרשטאדט.

איך וויל, אז איהר זאָלט זיך ניט האַלטען איבער אלעמען. זוכט זיך ניט ארויסדרעהען פונ'ם אמת, מר. מאַדערניק. איהר ווייסט גאנץ גוט די אמת'ע אורזאכע, וואָס האָט מיך בעוועגט צו קויפּען אייער זאך.

עממא.

שרויט אויס.

פאַרשטאדט!

פאַרשטאדט.

מיין פאָעט האַלט הפנים פונ'ם שפּריכוואָרט: דער צוועק הייליגט דעם מיטעל. חא-חא-חא!

רוזאָוו.

שפּרינג צו צו פאַרשטאדט'ען, כאַפּט איהם אָן ביי די אַקסלען און טרייסעלט איהם מיט כעס.

הערט אויף, זאָג איך! הערט אויף! ווי שעזומט איהר זיך ניט צו בעליידיגען אן עהרליכען מענשען!

פאַרשטאדט.

שטויסט איהם אָב.

געה צום טייפּעל מיט איהם צוזאמען.

לוברין.

וויקעלט צוזאמען דעם מאַנסקריפט, לויגט איהם אַרײַן אין מאַש.

מ'וועט די דראַמא ניט אויפּפיהרען.

עממא.

לוברין!

פאַרשטאדט.

וואָס הייסט, ניט אויפּפיהרען?

לוברין.

אויב ניט אויפּפיהרען, ווי איך האָב אָנגעשריבען, איז בעסער גאָר ניט.

עממא.

וואָס רעדסטו, לוברין, מיר וועלען טהאָן דאָס בעסטע, אלע צוזא-מען, וועסט זעהן.

לוברין.

עממא, גענוג, איך בין געווען א נאר ביז יעצט. דער טהעאטער האָט מיר די אויגען פערבלענדעט, פערפיהרט. אָט די אלע אָפּפער, די טובות — מעהר ניט — מעהר ניט — איך וועל ניט דערלאָזען.

פאַרשטאדט.

וואָס הייסט, ניט דערלאָזען? ביי אונז געהט עס ניט, יו נאָו, ביי אונז, אז מ'שרייבט אונטער א קאָנטראַקט מיט די אלע זיעכען גליקען, איז אונטערגעשריבען, און מ'איז מעהר קיין באלעבאָס ניט. די פיעסע איז מיינע און צו מיר געהערען אלע רעכטע, אויפ-צופיהרען, איבערזעצען, זאָגאר פערקויפּען, אויב איך וויל. און אויב איהר ווילט סאטיספעקשאַן, וועל איך אייך צייגען.

לוברין.

איך זוך ניט קיין „סאטיספעקשאַן“, איך וויל אן עהרליכע, אַרי-

גינעלע אויפפיהרונג, און אויב ניט, וועל איך פערעפענטליכען אין די צייטונגען.

פארשטאדט.

הערט נור, ווי א מענש קען רעדען! א חוצפה דאס איז! ער וועט פערעפענטליכען אין די צייטונגען! די צייטונגען האבען מיך אַב-נעקאסט א פערמעגען צו אדווערטייזען זיין שמאטע און יעצט וועלען זיי געהן פערעפענטליכען. איהר וועט דאך עס דעם גאנצען לעבען אייערען ניט פערדיענען, וויפיעל די צייטונגען קאסטען מיר אַב.

לוברין וויל עפעס זאגען, אבער האלט זיך צוריק.

עממא.

שפרינגט צו.

לוברין, אום גאטעס ווילען, זיי ניט אזוי איינגעשפארט. מיר האבען אלע אזוי שווער געארבייט, און איך —

לוברין.

אייער ארבייט, זיין געלד — אלעמען בין איך עפעס שולדיג, אבער מיר — מיין ארבייט — מיין — ע... איידער ער זאל צושניידען מיין ווערק, זאל עס בעסער פארברענט ווערען!

ער ווארפט דעם מאנוסקריפט אין פויער. אלע גיבען זיך א לאז צום קאמיון, מיט די הענד צום פויער, מיט א געשרוי: אוי! אוי! וואס שחוט ער? וואס האט ער געמאכט?

פארשטאדט.

הא-הא-הא, יאָלד! ווי א י ד וויל וועט מען שפיעלען! איך האב ביי זיך נאך קאפיעס...

פארהאנג.

ענדע.

דראמאטישע ווערק

וועלכע זיינען ביז יעצט ערשינען אין

מייזעל'ס פערלאג

ל. אנדרעיעוו:	דאָס לעבען פון מענשען —	בראָשירט	20	סענט
	קעניג הונגער — — — — —	"	20	"
	די טעג פון אונזער לעבען — — — — —	"	20	"
ה. איבסען:	נאָרא — — — — —	"	20	"
	די ווילדע ענטע — — — — —	"	20	"
	הערדא נאבלער — — — — —	"	20	"
	דער בוימייסטער — — — — —	"	20	"
	ראַזמערסהאַלם — — — — —	"	20	"
	די פרוי פון ים — — — — —	"	20	"
	דער קליינער עיאלף — — — — —	"	20	"
	יאָהאן גאבריעל באַרקמאַן — — — — —	"	20	"
	ווען מיר טויטע ערוואַכען — — — — —	"	20	"
	יוגענד בונד — — — — —	"	20	"
	שטיצען פון דער געזעלשאפט — — — — —	"	20	"
	די גייסטער — — — — —	"	20	"
	דער פאַלקספיינד — — — — —	"	20	"
ב. ביערנסאן:	איבער אונזער קראפט — — — — —	"	40	"
י. גאַרדין:	קרייצער סאַנאַטא — — — — —	"	25	"
נ. דראַנאָוו:	דער משוגענער אין שפיטאַל — — — — —	"	5	"
א. טשעכאָוו:	דער אַנקעל וואַניאַ — — — — —	"	20	"
	דער וואַסער-פויגעל — — — — —	"	20	"
	דער קארשען-גאַרטען — — — — —	"	77	"
	דער בער; דער שדוך (צוויי איינאַקטער) — — — — —	"	10	"
מ. מעטערלינק:	פעלעאס און מעליזאנדע — — — — —	"	30	"
א. סטרינדבערג:	פרייליין יוליא — — — — —	"	20	"
ס. פשיבישעווסקי:	שנעע — — — — —	"	20	"
דזשעין ראָוו:	אַרנאָ — — — — —	איינאַקטער	15	"
	איבערגעבליבענע — — — — —	איינאַקטער	15	"
	דאָס געפינס — — — — —	איינאַקטער	15	"
	דער קריטיקער — — — — —	איינאַקטער	15	"
	הינטער די קוליסען — — — — —	איינאַקטער	20	"
	ניט מיט אלעמען — — — — —	איינאַקטער	20	"
	ענגשאפט — — — — —	איינאַקטער	15	"

צו בעקומען ביי אלע בוכהענדלער, אויף פאַרטאָפּריי ביים פערלעגער

Max N. Maisel, 424 Grand Street, New York, N. Y.